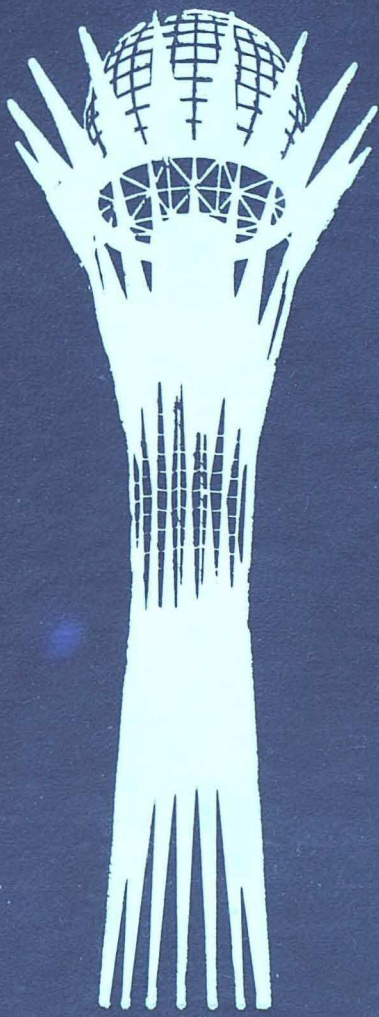

УДК 32005
499 К

АСТАНА

АСТАНА

бейбітшілік қаласы
город мира
city of peace

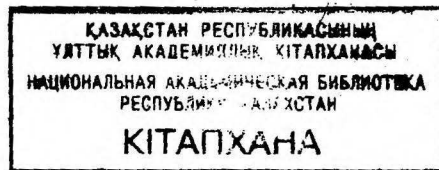

Алматы,
Издательство
“ДИДАР”, 2005 г.

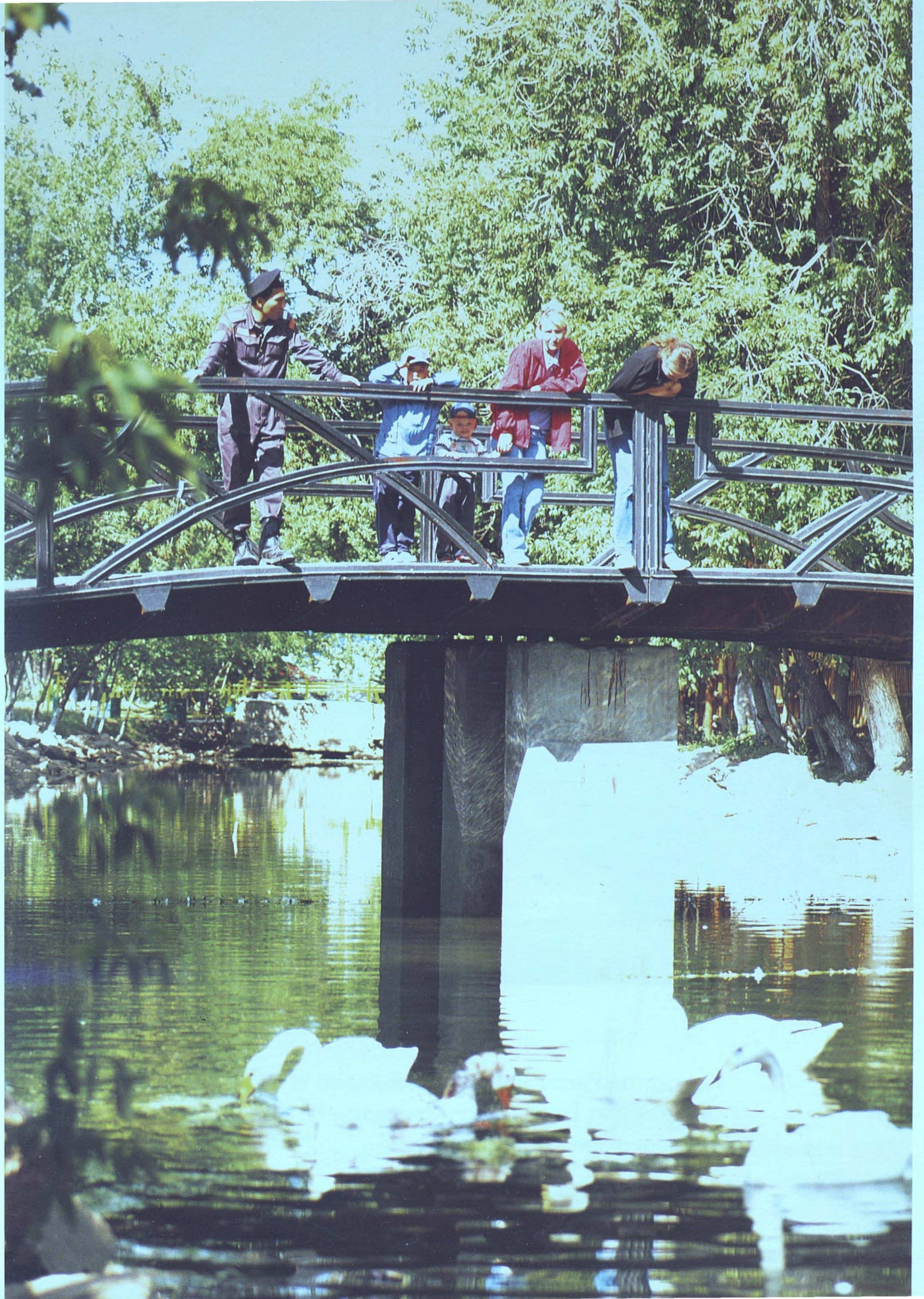

АСТАНА- город мира (фотоальбом)
Алматы: Дидар, 2004, 320 стр. ©
ISBN 9965-04-044-3

ББК 63.3(5 Каз)я 6

A 4911010000
00(05)-04

Қазақстан Республикасы Президенті Н. Назарбаев
Президент Республики Казахстан Н. Назарбаев
President of the Republic of Kazakhstan N. Nazarbayev

Құрметті оқырмандар!

Бұл басылым Сіздерді Қазақстанның жаңа астанасы – Астана қаласымен таныстырады.

Бүгінгі таңда бұл қала – қазақстандықтардың еркін де, тәуелсіз мемлекет құру туралы көп ғасырлық арманының орындалу символы.

Астана - әлем астаналарының арасындағы ең жасы. Бірақ ол бүгіннің өзінде-ақ қазақстандық және шет елдік мамандардың ең үздік идеяларын бойына сіңірген қайталанбас сәулеттік келбет танытып отыр.

Еуразия кеңістігінде экономикалық, саяси, мәдени және адами байланыстардың дамуында Астананың маңызы аса зор.

Астана тұтастай алғанда Қазақстан дамуының катализаторына айналды, жасампаздық, бейбітшілік пен келісім қаласы болып отыр. ЮНЕСКО берген “Бейбітшілік қаласы” құрметті атағы мен әлемдік және дәстүрлі діндер жетекшілерінің бірінші Съезінің өткізілуі оның әлемдік маңызын мойындау болып табылды.

Қолдарыңыздағы фотоальбом осы айтылғандарға Сіздердің көздеріңізді жеткізеді деген ойдамын.

Уважаемые читатели!

Это издание знакомит Вас с обликом новой столицы Казахстана — Астаны.

Сегодня этот город — символ исполнения многовековой мечты казахстанцев о свободном и независимом государстве.

Астана — самая юная столица в плеяде мировых столиц. Но она уже сегодня приобрела свой неповторимый архитектурный образ, в котором нашли воплощение лучшие идеи казахстанских и зарубежных специалистов.

Велико значение Астаны в развитии экономических, политических, культурных и человеческих связей на евразийском пространстве.

Астана стала катализатором развития Казахстана в целом, городом, в котором царит дух созидания, мира и согласия. Признанием его мирового значения стали почетное звание «Город мира», присужденное ЮНЕСКО и проведение первого Съезда лидеров мировых и традиционных религий.

Надеюсь, что фотоальбом в Ваших руках убедит Вас в этом.

Dear readers,

This book attempts to acquaint you with the image of the new capital of Kazakhstan, Astana. Today this city symbolizes the fulfillment of a centuries-old dream of the people of Kazakhstan for a free and independent state.

Though Astana is the youngest capital among several other world capitals, today it has successfully taken on its own unique architectural image, which is an embodiment of bold and brilliant ideas from domestic and foreign architects and designers.

What is more, the importance of Astana in the development of economic, political, cultural and human relations on the huge Eurasian territory cannot be underestimated.

Astana has become a catalyst in the development of Kazakhstan as a whole, and a city in which the spirit of creation, peace and accord takes supremacy. In acknowledgement of its world importance, it was awarded the honorary title City of Peace by UNESCO and was the centre for the first conference of the leaders of world and traditional religions.

It is my hope that this photo album before you will leave you without any doubts of the city's achievements.

Р. Разин

Құрметті оқырмандар!

Сіздер қолдарыңызға айырықша бірегей кітапты – біздің туған Астанамыздың Қазақстан Республикасының елордасы ретінде қалыптасу мен дамуының негізгі кезеңдерінен сыр шертетін фотохроникасын ұстап тұрсыздар. Қала тарихы біздің егемен еліміздің тарихы. Бұдан былай барлық басты саяси шешімдер Астанада қабылданады, мұнда халықаралық мәні бар маңызды оқиғалар өтеді.

Астананың географиялық тұрғыда Еуразия құрлығының ортасында, Шығыс пен Батыстың шектескен жерінде орналасуы, қайталанбас ұлттық мәдениет пен дәстүрлердің ортақтығы еуропалық және азиялық колоритті біртұтастыққа үйлестірген жаңа қала сәулеті стилінің тууына ықпал етті. Қала күн өткен сайын ажарлана түсіп, асқақ сәулетінде отандық және шетелдік сәулетшілердің ең озық идеяларын бойына сіңіруде.

Астана «Бейбітшілік қаласы», көп конфессиональды және көпұлтты мемлекеттің астанасы ретінде халықаралық көлемде мойындалып отыр. Мұның бәрі Қазақстанның прогресс пен тұрақтылыққа сенімді қадам басуын паш етеді. Ал бұл жол елдің басты қаласы – бастамалар мен идеялардың көш басында тұрған оның елордасымен ажырамас байланыста. Біз ағымы жылдам уақытта өмір сүріп, үлкен өзгерістер мен реформалардың, Астанамыз гүлденуінің куәгері мен қатысушылары болғанымыз үшін шынайы қуаныштымыз.

Уважаемые читатели!

Вы держите в руках уникальную книгу – фотохронику основных этапов становления и развития нашей родной Астаны как столицы Республики Казахстан. История города – история нашей суверенной страны. Все главные политические решения отныне принимаются в Астане, здесь происходят важнейшие события международного значения.

Географическое расположение Астаны в центре Евразийского континента, на рубеже Востока и Запада, общность неповторимых национальных культур и традиций продиктовали рождение нового градостроительного стиля, совместившего в единое целое европейский и азиатский колорит. Город с каждым днем преобразуется,

воплощает в величественной архитектуре идеи лучших отечественных и зарубежных мастеров.

Астана заслуженно получила международное признание как «Город мира», столица поликонфессионального и многонационального государства. Всё это символизирует уверенную поступь Казахстана к прогрессу и стабильности. А этот путь неразрывно связан и с главным городом страны – его столицей, которая стоит в авангарде инициатив и идей. Мы искренне рады тому, что живем в это быстро текущее время, становимся свидетелями и участниками больших преобразований и реформ, расцвета нашей Астаны.

Dear readers,

Before you is a unique pictorial book that attempts to recount the highlights of the main stages of the formation and development of our dear Astana as the capital of the Republic of Kazakhstan. The history of this city can aptly be termed as the history of our sovereign country. All major political decisions since its inception are taken in Astana and is the venue for many events of international importance.

Geographically the position of Astana right in the heart of the Eurasian continent and on the boundary of East and West, with a unique community of national cultures and traditions have dictated the birth of a new urban construction style, representing a synthesis of European and Asian style, colour and traditions. With each passing day, the city is undergoing transformations that bring into shape and reality the great architectural idea of both local and foreign masters.

Astana has deservedly received the international acknowledgement as the City of Peace, the capital of a multi-confessional and multi-national state. All that symbolizes the confident strides Kazakhstan is taking towards progress and stability. And that path is inseparably linked with the most important city of the country - Astana, which is on the vanguard of initiatives and ideas. We are genuinely happy that we live in these rapidly changing times and have become witnesses as well as participants to these big transformations, reforms and the prosperity of our much-loved city Astana.

Құрметпен, Астана қала әкімі
С уважением, аким города Астаны
Respectfully yours, city mayor

Әмірзақ Шүкеев
Умирзак Шукеев
Umirzak Shukeyev.

ШАҒЫН ҚАЛАДАН ҚАЗАҚСТАННЫҢ АСТАНАСЫНА ДЕЙІН ОТ СТЕПНОГО ГОРОДА ДО СТОЛИЦЫ КАЗАХСТАНА FROM A CITY IN THE STEPPE INTO THE CAPITAL OF KAZAKHSTAN

Әрбір ірі қаланың қай кезде де мұңлы және бақытты беттерге толы өзіндік тарихы болатыны аян. Онда елеулі оқиғалар мен сол қаланың өткені мен өмірі біте қайнасқан айтулы азаматтарының аттары жазылған. Тәуелсіз Қазақстанның қазіргі астанасының да тарихы бай.

Ресми тұрғыдан алғанда қазіргі Астана тарихын есептеу жылнамасы Есіл өзені бойындағы Қараөткел деген жерде Ақмола бекінісі салынған 1830 жылдан басталады. Ал 1832 жылы Ақмола қала мәртебесін алды және Ақмола округінің орталығы болды.

Бұл жер кездейсоқ таңдап алынбаған. Ерте замандардың өзінде бұл араға көшпелі тайпалар қоныстары шоғырланатын, тіршіліктері қайнап, ордалары орын тебетін жер еді, мұнда кездесулер өтіп, Сарыарқа көшпелілерінің маңызды мәселелері талқыға салынатын. Түрлі дерек көздері бойынша Ақмола даласы әр түрлі этностар мен мәдениеттер тығыз араласатын аймақ болған. Біздің дәуірімізге дейінгі мыңжылдықтың орта кезеңдерінде ертедегі грек тарихшысы Геродот атап кеткен Ұлы дала арқылы өтетін жол осы даланы қақ жара созылып жататын.

2003 жылы Астананың орнында ортағасырлық қаланың орын тепкенін растайтын дәлелдер келтірілген болатын. 4 жыл жүргізілген қазба жұмыстарының нәтижесінде бұл ортағасырлық қаланың іргетасы X—XII ғасырларда қаланып, өмір сүргені анықталды. Археологтардың пайымдауы бойынша, Қазақстанның қазіргі астанасы орнында функциясы ел билеушілердің әскери ставкасы мен резиденциясы ретінде айқындалған қала болған.

Ташкенттен Оралға және Ресей империясының басқа да аймақтарына баратын керуен жолындағы ыңғайлы орынға жайғасқан Ақмола жедел түрде ірі сауда орталығына айналды. Қала шегі 1873 жылы айқындалады. Жергілікті көпестік орта қалыптаса бастайды. Өзінің ауқымы жөнінен XX ғасырдағы айтулылар қатарындағы оқиға қала тарихындағы ең жарқын беттердің бірі болып саналады: Ақмола тың және тыңайған жерлерді игеру орталығы болды. Ол қаланың жаңа атауы— Целиноград арқылы көрініс тапты. Оның Ақмола деген тарихи аты 1992 жылы қайтарылды.

1994 жыл қала тағдырына түбегейлі бетбұрыс әкелген кезең болды. Осы жылғы 6 шілдеде Жоғарғы Кеңестің “Қазақстан Республикасының астанасын көшіру туралы” қаулысы қабылданды. Астананы таңдау 32 көрсеткіштің басын қосқан өлшемдер

жүйесі бойынша анықталды. Ұсынылған нұсқаларға көбірек сәйкес келгені Ақмола болып табылды.

Қала ахуалы, оның аумағы, іс жүзінде Қазақстанның орталығы мен ірі шаруашылық аймақтарына жақын, ірі көлік жолдарының түйіскен жерінде орналасуы, жылу-су және қуат көздерімен қамтамасыз етілуінің жақсы жолға қойылуы, өркендеген көлік инфрақұрылымы, қалыпты экологиялық ахуалы осы таңдауды айқындады. Астананы Ақмолаға көшіруді көп адамдар пессимистік тұрғыда қабылдады, алайда Мемлекет басшысының табандылығы мен саяси қажырлылығының арқасында осы бір тарихи қадам жасалды. Бұл орайда қаланы республиканың шынайы әкімшілік орталығына айналдыру қысқа мерзімде жүзеге асырылды. 1995 жылы көшірілуге жатқызылатын жоғары және орталық

басқару органдарының құрамы айқындалып, ол келесі жылы іске асырыла бастады. 1997 жылғы 1 қаңтардан бастап астана аумағында арнайы экономикалық аймақ жұмыс істей бастады. Осы жылдың қараша айында жаңа астанаға Қазақстан Республикасының Мемлекеттік символдарын ресми түрде өткізу болып өтті.

1998 жылы Президенттің Жарлығымен осы күні үйреншікті болған—Астана аты берілді. Басқа тілге аударғанда “Астана” сөзінің елорда мағынасын беруі мен түрлі тілдерде жағымды дыбысталуы осы атаудың таңдалуын айқындады. Бүгін Астананың болашаққа бет түзеген қала екенін ешбір күмәнсіз айтуға болады. Мұны 1999 жылы Астананың “Бейбітшілік жолындағы қала” атты халықаралық конкурс жеңімпазы болып, “Бейбітшілік қаласы” атануы растайды.

У каждого города всегда есть своя история, наполненная как драматическими, так и счастливыми страницами. В них вписаны значительные события и имена людей, которые неразрывно связаны с прошлым этого города. Богатая история и у современной столицы независимого Казахстана.

За точку отсчета нынешней Астаны официально принято считать 1830 год, когда у реки Ишим, в урочище Караоткель, была основана крепость Акмола.

В 1832 году Акмола получила статус города и стала центром Акмолинского округа.

Выбор места был неслучаен. С древности оно было средоточием жизни кочевых племен. Здесь останавливались ставки племен, происходили встречи, на которых обсуждались важнейшие вопросы

номадов Сарыарки. По сведениям, содержащимся в разных источниках, акмолинские степи были территорией, где происходили тесные контакты разных этносов и культур. В середине первого тысячелетия до нашей эры через эти степи (Великая степь) пролегал путь, упоминаемый древнегреческим историком Геродотом.

В 2003 году были представлены доказательства существования на месте Астаны средневекового города. В итоге 4-летних раскопок точно установлено, что этот средневековый город возник в X—XII веках. Как полагают археологи, на месте нынешней столицы Казахстана уже тогда существовал город, функции которого определялись как военная ставка и резиденция правителей.

Занимая выгодное положение на караванном пути из Ташкента на Урал и другие районы Российской империи, Акмолинск быстро превращается в крупный торговый центр. Городская черта была определена в 1873 году. Начинает формироваться местное купечество.

Одной из самых ярких страниц истории города стало грандиозное по масштабам событие: Акмолинск стал центром освоения целинных и залежных земель. Это было отражено в новом названии города – Целиноград. Историческое название Акмола ему было возвращено в 1992 году.

1994 год стал поистине переломным в судьбе города. 6 июля было принято Постановление Верховного Совета «О переносе столицы Республики Казахстан». Выбор столицы определялся по

системе критериев, объединяющей 32 показателя. Более всего из предложенных вариантов им соответствовала Акмола.

Экономическое состояние города, его географическое положение, то, что он практически находился в центре Казахстана и вблизи крупных хозяйственных регионов, на пересечении крупных транспортных магистралей, хорошо налаженное тепло-, водо- и энергоснабжение, развитая транспортная инфраструктура, нормальная экологическая обстановка определили этот выбор.

Идея о переносе столицы в Акмолу многими была воспринята пессимистически, однако благодаря настойчивости и политической воле главы государства этот исторический шаг был сделан. Причем превращение города в подлинный административный центр республики состоялось в кратчайшие сроки. В 1995 году был определен состав высших и центральных органов управления, подлежащих передислокации, которая началась уже в следующем году.

С 1 января 1997 года на территории столицы начинает функционировать специальная экономическая зона. В ноябре того же года состоялась официальная передача новой столице государственных символов Республики Казахстан.

В мае 1998 года в соответствии с Указом Президента город получил ставшее сегодня привычным название – Астана. Новое название было определено смысловым значением слова «Астана», означающим в

переводе с казахского «столица», а также благозвучным произношением и правописанием на разных языках.

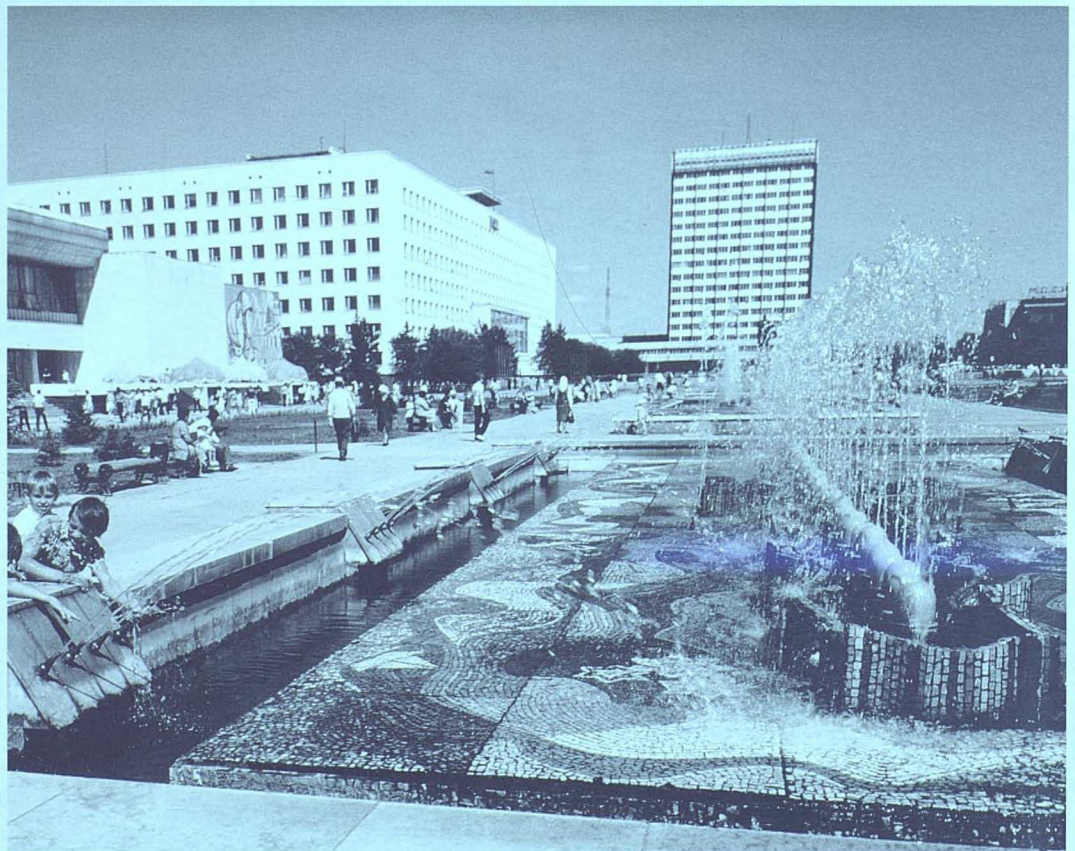
И, наконец, 10 июня 1998 года состоялась торжественная презентация новой столицы Казахстана, на которую прибыли руководители государств, политические деятели и представители мировой общественности. В этот исторический день начался успешный старт в будущее новой столицы суверенного Казахстана – Астаны.

Сегодня без преувеличения можно сказать, что Астана – город, устремленный в будущее. Это подтверждено тем фактом, что Астана в 1999 году стала победительницей Международного конкурса «Города – за мир» и получила почетное и ко многому обязывающее звание «Город мира».

Any large city has its own history filled with dramatic and happy pages, which recount of significant events and names of people who were part and parcel of the past of that city. The modern capital of sovereign Kazakhstan is no exception and also has a rich history.

The year 1830, when the fortress Akmola was founded on the natural boundary Karaotkel beside the Ishim River, is officially accepted as the reference point for the city's history. In 1832 this fortress received the status of a city and became the centre for of Akmolinsk Okrug (district).

The choice of this location was not accidental. From time immemorial, it had been the focal point in the lives of nomadic tribes, where their high-ranking military stationed and held meetings to discuss crucial issues concerning the nomads of Saryarka. According to various sources, the steppes of Akmola has always been the territory

where close contacts between different ethnic groups and cultures occurred. In the middle of the first millennium B.C., the so-called route through the Great steppe, recounted by the ancient Greek historian Herodotus, passed here.

Archaeologists were able to prove in 2003 that the location of the present-day city used to be the site of a medieval town. Results of a four-year excavation established beyond doubt that this medieval city appeared and functioned during the X-XIII centuries. Archaeologists believe that the location of the present-day capital of Kazakhstan used to be the site of a settlement, which functioned as a military headquarters and residence of the rulers.

Occupying an advantageous position on the caravan route from Tashkent to Ural and other regions of the Russian empire, Akmolinsk soon turned into a

large commercial centre. A local merchant class began to form in the society and the city's boundaries were defined in 1873.

One of the brightest pages of the history of city concerns a very grandiose event – Akmolinsk became the centre for the development of virgin and fallow lands. It was reflected in its new name – Tselinograd. However, its historical name Akmolinsk was returned to it in 1992.

1994 was indeed the turning point in the fate of the city. On 6th June that year the Supreme Soviet approved the enactment "On the transfer of the capital of the Republic of Kazakhstan". The choice for the capital was determined against a system of criteria including 32 parameters. Of all the variants Akmolinsk satisfied most of these parameters.

The state of the city, its territory, location, which is practically in the geo-

graphical centre of Kazakhstan, proximity to large economic regions and the crossing of the large transport routes, well established heating, water and electricity supply, developed transport infrastructure, normal ecological conditions all helped to cement this choice.

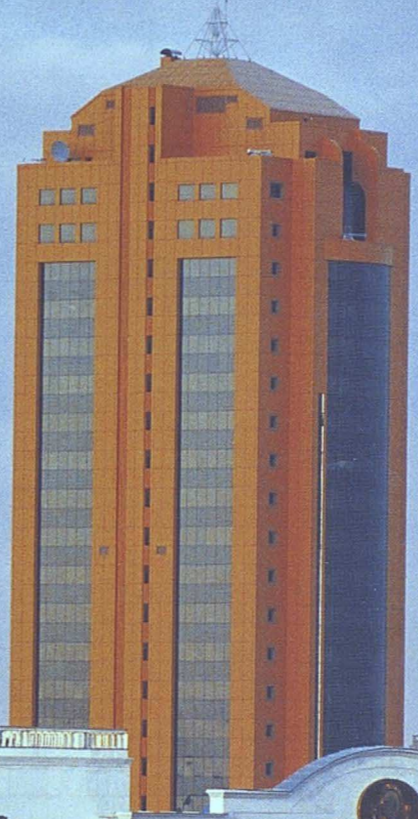
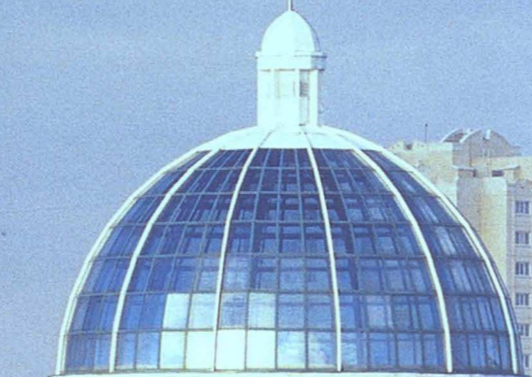
Transferring the capital to Akmolinsk was perceived by many with pessimism, however thanks to the persistence and political will of the Head of State, this historic step was taken. What is more, the transformation of the city into a genuine administrative centre of the country took place within a relatively short period of time. In 1995 the skeleton personnel of higher and central organs of control that had to transfer, starting from the following year, were determined. From January 1, 1997 a Special Economic Zone began functioning on the territory of the capital. November that same year saw the official transfer to the new capital of the state symbols of Kazakhstan.

In May 1998, a Decree signed by the President gave the city its traditional name that we know today – Astana. This new name defines the meaning of the word "Astana", translated as capital, with also a harmonious pronunciation and spelling in different languages.

And lastly, a solemn presentation ceremony of the new capital of Kazakhstan attended by heads of the states, politicians and representatives from international organizations was held on June 10, 1998. That day history gave the symbolical signal to the start of the future new capital of sovereign Kazakhstan – Astana.

Today one can say without any hesitation that Astana is a city moving into the future. That was confirmed by the fact that Astana in 1999 became the winner of the UNESCO-initiated Cities of Peace Prize.

САЛТАНАТ САРАЙЫ

ҚАЛА ҚҰРЫЛЫСЫ МЕН СӘУЛЕТІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР ИННОВАЦИИ В АРХИТЕКТУРЕ И ГРАДОСТРОИТЕЛЬСТВЕ INNOVATION IN ARCHITECTURE AND TOWN-PLANNING

Елорданың Астанаға көшірілуі қала сәулетін елеулі түрде өзгертті. Бұған дейінгі қала кеңестік қаланың шынайы үлгісі болатын. Қарапайым ғана құрылыстар аздаған ескі ғимараттармен араласып отыратын. Қаланың ескі бөлігіндегі бірер жерлерде сақталып қалған нақ осы ғимараттар қалаға өзіндік келбет беретін.

Елорда мәртебесіне ие болған Астана ауқымды құрылыс алаңына айналды.

Мұнда арнайы экономикалық аймақтың ашылуы елеулі қаржы ресурстарын тартты, бұл Астананы кешенді түрде жаңғыртуға және мұнда құрылыстың қанат жаюына мүмкіндік берді. Сөйтіп, әу бастан-ақ жаңа елордадан сәулеттік ізденіс рухы көрініс тапты.

Бастапқы жылдары-ақ көптеген жаңа ғимараттар бой түзеді. Олар қаланың орталық бөлігіне қазіргі заман келбетін береді. ҚР Президентінің резиденциясы, Конгресс-холлдың, "Синема-сити" ойын-сауық кешенінің, Қаржы министрлігінің ғимараттары, "Самал", "Қараөткел", "Әл-Фараби" ықшам аудандары қазіргі кезде елорданың нағыз көркіне айналды. "Интерконтиненталь" қонақ үйі, сауда орталықтары, "Фантазия әлемі" балалар ойын-сауық орталығы елорданың қазіргі сәулеттік көзтартарлық қатарын молайтты. Мұның бәрі жақын маңдағы ыңғайлы автотұрақтар, көгалды аллеялар мен өдемі фонтандар кешенімен толыға түскен.

Елорданы жылдам қарқынмен тұрғызу қажеттілігіне қарамастан, сәулеттік шешімдер өте жоғары деңгейге жеткізілді. "Еуразия жүрегінде" орналасқан қала Шығыс пен Батыстың ең озық үлгілерін бойына сіңіріп, қазіргі заманғы ағымдарға да құшағы ашықтығын танытуы тиіс еді. Бұл Астана сәулетін дамыту философиясының негізі болды.

Елорданы "best of best" етуге ұмтылу сәулеттік ойдың ең ақылмандарын тартуды қажет етті. 1998 жылы өткізілген қаланың

ең үздік дизайны конкурсында жапон сәулетшісі Курокаваның ой қиялынан туындаған сәулет үлгілері жоғарыдағы талаптарға сәйкес келді. Бұл елорда құрылысы бас жобасының негізі болды, мұнда осымен бір мезгілде қаланың ескі бөлігін дамыту және Есілдің сол жақ жағалауында жаңа құрылыс кешендерін қалыптастыру да көзделген. Қала құрылысы организмі мен табиғат тұтастығы бірлігін паш ететін оның орталық идеясы осы жоспардың құндылығын арттыра түседі.

Сол жағалауда пайда болған ең ғажайып сәулеттік ғимарат—

"Астана-Бәйтерек" монументі осы тұжырымдаманың ең бір жақсы көрінісі болып табылады.

Оның биіктігі 97 метрге жетеді.

Композицияның негізгі жетекші бөлігі— ағаш діңін, композицияның жоғары бөлігіндегі үлкен шар аспанды бейнелейді.

Жалпы алғанда, "Астана-Бәйтерек" жобасының мәні негізгі үш пәлсапалық құрамдас ұғым—жерді, өмірді және аспанды білдіреді.

Монументтің шар түріндегі жоғарғы бөлігінде екі деңгейлі мейрамхана орналасады, бұл жерден астаналықтар мен елорда қонақтары болашақ қаланың тамаша көрінісін қызықтайтын болады. Қазіргі заманғы құрылыс технологиясының енгізілуі қаланың жаңа тұрғыдағы композицияда қалыптасуын көздейді. Бұл әкімшілік орталығын салу, біртұтас инженерлік-көліктік инфрақұрылымды қалыптастыру, сондай-ақ қаланың ескі және жаңа бөліктерін бір-бірімен байланыстыратын аралық ықшам-аудандарды салу арқылы жүзеге асырылады.

Астанада жаңа сәулеттік ансамбльдер бой көтерді, бұлар астаналықтар мен

